

BASISDOCUMENT INKOMENSHECK EN **CENTRALE UITVOERING INKOMENSSTEUN.**

Een samenhangende aanpak: eerste check door de Belastingdienst

De Belastingdienst heeft de beschikking over zeer veel inkomensgegevens van de burgers. Dat zijn de gegevens die worden aangeleverd door de werkgevers, uitkeringsinstanties en de burgers zelf. Met ingang van het belastingjaar 2009 wordt het verzamelinkomen van alle burgers geregistreerd in een centraal systeem: het Basis Registratie Inkomen (BRI). De gegevens worden verzameld en beheerd door de Belastingdienst. Ze worden aangeleverd aan de afdeling Toeslagen, de Sociale Verzekerings Bank (SVB), het Centraal Administratie Kantoor (CAK), de Dienst Uitvoering Onderwijs IB (DUO, voormalige Informatie en Beheergroep) en de raden voor Rechtsbijstand. De gemeenten beschikken over inkomensgegevens via Suwinet. Er zijn dus meerdere bronnen om te bezien of iemand in aanmerking komt voor inkomensondersteunende regelingen.

Op basis van de gegevens kan de Belastingdienst *de inkomenshoogte van de individuele burger vaststellen* en vervolgens nagaan of hij/zij recht heeft op aanvullende inkomensvoorzieningen. Dat betreft in de eerste plaats de regelingen die de Belastingdienst zelf uitvoert. Maar de check kan zich ook richten op de inkomensvoorzieningen bij de gemeenten. Deze gegevens zijn in de meeste gevallen al digitaal beschikbaar.

Gemeenten, het UWV en de SVB zetten menskracht en middelen in om hun cliënten met lage inkomens op de voorzieningen te wijzen en deze te verstrekken. De gemeenten en uitvoeringsinstanties kunnen een bijdrage uit hun budgetten voor de uitvoeringskosten van de inkomensondersteunende regelingen ter beschikking stellen voor een centrale *toets* door de Belastingdienst! De Belastingdienst kan met die middelen extra capaciteit inzetten – volgens de Target-aanpak - om de mensen met lage inkomens te *traceren* (een ‘*piepsysteem*’) en hen vervolgens te wijzen op de mogelijke voorzieningen. De inkomenscheck wordt dan afgesloten met persoonsgerichte informatie aan de burger, waarna de burger het initiatief neemt voor het aanvragen van de regelingen.

Bestandskoppeling en een effectieve uitvoering

De Belastingdienst kan mogelijk een verdere stap zetten door de gegevens van de inkomenscheck te koppelen naar de betreffende uitvoeringsinstanties, analoog aan de bestandskoppeling die plaatsvindt ten behoeve van het handhavingsbeleid. De gemeenten, UWV, SVB en de Belastingdienst kunnen zo afspraken maken over een – privacybestendige – *bestandskoppeling* waarmee aan de hand van de beschikbare inkomensgegevens het recht op voorzieningen gecheckt kan worden. Aan het Inlichtingenbureau kan voorgelegd worden of en hoe de koppeling uitvoerbaar zou kunnen zijn. De Belastingdienst, gemeenten en uitvoeringsorganisaties kunnen op grond van de aangeleverde gegevens contact met de eigen cliënten opnemen en de regelingen uitvoeren. Ze kunnen echter ook onderzoeken in hoeverre *de uitvoering bij één organisatie* kan worden ondergebracht. We bepleiten daarmee niet een verdere fiscalisering van de inkomensondersteunende regelingen, maar een aanpak die de afzonderlijke posities en bevoegdheden in tact laat.

De check sluit goed aan bij de ontwikkeling van het digitale klantendossier en zou het mogelijk kunnen maken dat de burger bij één loket het recht op alle mogelijke regelingen kan toetsen en aanvragen. Bovendien kan bekeken worden in hoeverre er een automatische toekenning van voorzieningen toegepast kan worden, zoals verschillende gemeenten al doen bij het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen. Ook hier kan het Inlichtingenbureau adviseren op grond van de al bestaande gegevensuitwisseling tussen de Gemeentelijke Belastingdiensten (GBD'en), het UWV, de Belastingdienst en de Rijks Dienst Wegverkeer (RDW).

De geschetste aanpak haakt in op de algemeen gedeelde bereidheid van burgers, van uitvoeringinstanties, hulpverleningsorganisaties en van de politiek om het armoedeprobleem integraal aan te pakken. Het past ook in de ontwikkeling dat overheidsinstanties meer samenwerken (zoals in het kader van de SUWI-wet) en hun werk afstemmen. Het sluit bovendien goed aan bij de nieuwe wet op de schuldhulpverlening, waarin preventie een prominente rol krijgt toebedeeld.

Pilots

De aanpak – een centrale check door de belastingdienst en een bestandskoppeling – zou in de vorm van enkele regionale pilots verder onderzocht kunnen worden op haalbaarheid en uitvoerbaarheid. Daarbij kunnen de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Divosa, het UWV, de SVB, de Belastingdienst en cliëntorganisaties en vakbonden actief betrokken worden. Voorstel is om pilots parallel uit te voeren: in twee grootstedelijke gemeenten (Utrecht en Tilburg worden gepolst), in een middelgrote gemeente (Leeuwarden) en een kleine gemeente (Helden, Limburg wordt gepolst)

Leeuwarden, oktober 2010.

Marco Florijn, wethouder Sociale Zaken Leeuwarden
Arme Kant van Fryslân.

Keetwaltje 1
8921 EV Leeuwarden.
Tel: 058- 2121700 of 2139992
e-mail: info@armekantfryslan.nl

BIJLAGE BASISDOCUMENT INKOMENSHECK EN CENTRALE UITVOERING INKOMENSSTEUN

AANLEIDING

1. De overheid en uitvoeringsinstanties gaan steeds meer uit van zelfredzame en mondige burgers die hun recht wel weten te halen. De informatievoorzieningen en aanvraagprocedures zijn daar grotendeels op gebaseerd. Burgers hebben helaas nogal eens te maken met moeilijke aanvraagformulieren, lastige doorkiessystemen, ondoorzichtige procedures en een groeiende vanzelfsprekendheid om informatieverstrekking en aanvragen digitaal te laten verlopen. Er is een omvangrijke groep burgers die zich niet of onvoldoende in staat voelt om zelf de aanvragen te verzorgen of ontmoedigd is geraakt om dit te doen. Daarbij is sprake van een – nog steeds – onderschat aantal burgers dat analfabeet is. Naast de publieksgerichte informatieverstrekking wordt weinig persoonlijke informatie en ondersteuning ('maatwerk') aangeboden.

2. Burgers op of net boven het sociaal minimum kunnen een beroep doen op inkomensondersteuning. Dat kan door middel van de gemeentelijke minimaregelingen, maar ook via de toeslagen en tegemoetkomingen van de Belastingdienst en de Dienst Uitvoering Onderwijs IB (DUO). De vele inkomensondersteunende regelingen kennen echter hun eigen procedures en worden uitgevoerd door verschillende instanties. Burgers moeten niet alleen heel verschillende informatie verwerken, maar hebben ook te maken met allerlei loketten waar ze steeds weer hetzelfde verhaal en vergaande privé-gegevens moeten voorleggen. Veel burgers haken hierdoor af of maken maar deels gebruik van de voorzieningen.

3. Bijstandsgerechtigden kunnen door gemeenten direct worden bereikt omdat ze in de gemeentelijke bestanden zitten. Maar veel burgers met een andere uitkering (zoals Wajong, WIA/WAO, ANW, AOW), het minimumloon of WSW-loon worden tot nu toe alleen via algemene publiciteit geïnformeerd over hun mogelijke rechten op inkomensondersteunende regelingen. Reden is dat het 'primaat' van het minimabeleid is neergelegd bij de gemeenten.

4. Gemeenten, belastingdienst en uitkeringsinstanties zijn in staat om in het kader van het handhavingsbeleid met onderlinge bestandskoppelingen misbruik en fraude op te sporen. De bestandskoppeling wordt echter – nog - niet benut om de mogelijke rechten op extra inkomensvoorzieningen op te sporen.

5. Overheden en uitvoeringsinstanties streven er naar om het beheer en de uitvoering van gelijksoortige regelingen efficiënter en effectiever te laten verlopen en meer transparantie en samenhang te bieden.